

Epilepsijas lēkmju tipu klasifikācija

ILAE lēkmju tipu klasifikācija - 2017		
Fokāla sākuma lēkmes	Ģeneralizēta sākuma lēkmes	Neprecizēta sākuma lēkmes
Motoriska lēkme automātisms atoniska kloniska epileptisks spazms hiperkinētiska miokloniska toniska Nemotoriska lēkme autonoma sastinguma kognitīva emocionāla sensora	Motoriska lēkme toniski-kloniska kloniska toniska miokloniska kloniski-toniski-kloniska miokloniski-atoniska atoniska epileptisks spazms Nemotoriska (absansu) lēkme tipisku atipisku mioklonisku plakstiņu mioklonija	Motoriska lēkme toniski-kloniska epileptisks spazms Nemotoriska lēkme sastinguma
bez apziņas traucēj. ar apziņas traucēj. bez datiem par apziņu		Neklasificēta
Fokāla lēkme ar pāreju bilaterāli toniski-kloniskā lēkmē		

2017. gada lēkmju klasifikācija ir operatīva (praktiska), un tā veidota uz ILAE 1981. lēkmju klasifikācijas [1] un tās 2010. gada piedāvātās klasifikācijas [2] bāzes. Galvenās izmaiņas ir sekojošas: parciālas lēkmes tiek pārdēvētas par fokālām lēkmēm; fokālas lēkmes tiek iedalītas atbilstoši apziņas traucējumu esamībai vai neesamībai; lēkmes ar nezināmu sākumu atbilstoši jaunajai shēmai var klasificēt; tiek atcelti tādi termini kā diskognitīvs, vienkāršs parciāls, komplekss parciāls, psihe, sekundāri ģeneralizēts. Ģeneralizēta sākuma lēkmēm tiek vēroti apziņas traucējumi, tādēļ tas atsevišķi netiek uzsvērts (izdalīts). Par fokāliem lēkmju tipiem tiek atzīts arī tonisks, klonisks, atonisks, mioklonisks un epileptiski spazmi, automātisms, hiperkinētiskas, kā arī šiem lēkmju tipiem ir bilaterāli varianti. Tiek pievienoti jauni ģeneralizētu lēkmju tipi: absansi ar plakstiņu miokloniju, miokloniski absansi, miokloniski-atonisks, kloniski-toniski-klonisks tips, epileptiski spazmi. Atbilstoši klasifikācijai, epileptiski spazmi var būt fokāli, ģeneralizēti un neprecizēta sākuma. Sekundāri ģeneralizētas lēkmes tiek pārdēvētas par bilaterāli toniski-kloniskām lēkmēm [3].

Skaidrojums izmaiņām

Klasifikācijas uzdevums, pirmkārt, ir noteikt, vai lēkmes sākums ir fokāls vai ģeneralizēts. Vārds “sākums” ir izlaists lēkmju tipu praktiskajos apzīmējumos (bet saglabāts klasifikatora tabulā), jo termins “fokāls” vai “ģeneralizēts” pēc noklusējuma nozīmē, ka klīnicists ir klasificējis lēkmi. Lēkmes sākums var būt neredzēts vai arī izpausmes ir nemanāmas, neskaidras, šādā gadījumā lēkme tiks klasificēta kā neprecizēta sākuma lēkme. Lēkmju klasifikāciju var pabeigt jebkurā līmenī, piemēram,

fokāla vai ģeneralizēta lēkme, vai klasificēt padziļinātāk, piemēram, fokāla sensora lēkme. Padziļināta klasifikācija ir brīvprātīga, atkarībā no lietotāja klīniskās pieredzes vai mērķiem. Fokālas lēkmes tiek iedalītas motoriskās un nemotoriskās, gadījumos, ja abi lēkmes veidi izpaužas vienlaicīgi, klasificē atbilstoši izteiktākajiem, parasti tie ir motoriskie simptomi. Ar terminu apziņas traucējumi izprot traucētu izpratni vai atbildi, vai atmiņu, vai samaņu, kā arī jebkuru šo simptomu kombināciju. Fokāla lēkme bez apziņas traucējumiem aizstāj 1981. gada klasifikācijā lietoto terminu vienkārša parciāla lēkme. Fokāla lēkme ar apziņas traucējumiem aizstāj 1981. gada klasifikācijā lietoto terminu kompleksa parciāla lēkme, jēdziens šobrīd tiek atcelts. Ja apziņas pakāpe nav zināma, to klasificē kā lēkmi bez datiem par apziņu. Ja lēkme tiek klasificēta kā nemotoriska, tad nav nepareizi nerakstīt terminu nemotoriska, pietiek, piemēram, var rakstīt: fokāla sensora lēkme. Ja kāds no lēkmi aprakstošajiem terminiem var tikt nepārprotami pieņemts, to var izlaist, piemēram, ir atļauts lietot terminu ģeneralizēta toniska lēkme tā vietā, lai lietotu ģeneralizēta motoriska toniska lēkme.

Lēkmes tips fokāla lēkme ar pāreju bilaterāli toniski-kloniskā lēkmē tiek izdalīta kā atsevišķa kategorija, tā atbilst iepriekš lietotajam terminam parciāla lēkme ar sekundāru ģeneralizāciju. Šis termins principā vairāk raksturo lēkmes izplatību, ne specifisku lēkmes veidu, tomēr biežās sastopamības dēļ tas tiek izdalīts atsevišķā sadaļā.

Ģeneralizētās lēkmes iedala motoriskās un nemotoriskās (absansu) lēkmēs. Ar jauno klasifikāciju termins ģeneralizēts tiek lietots tikai tiem lēkmju tipiem, kas ir ģeneralizēti no sākuma, 1981. gada klasifikācijā ietvertais sekundāri ģeneralizēto lēkmju veids ir aizstāts ar bilaterāli toniski-klonisku, tātad termina ģeneralizēts vairs nav nevienā lēkmes posmā, kas sākas fokāli. Neprecizēta sākuma lēkmes nav atsevišķs lēkmju tips, bet gan klasifikatora sadaļa, kurā iekļaujamas lēkmes, kuru sākums man zināms vai redzēts. Neklasificētas lēkmes sadaļā tiek iekļautas tādas lēkmes, kurām nav zināms sākums, nav zināma motorisko vai nemotorisko simptomu esamība, kā arī nav zināma apziņas traucējumu pakāpe.

Jāatceras, ka lēkmes tips visos gadījumos par sevi nenosaka epilepsijas (sindroma) veidu, un, piemēram, ģenētiskas ģeneralizētas epilepsijas gadījumā toniski-kloniska motoriska lēkme izskatīsies tāpat kā bilaterāli-toniski kloniska motoriska lēkme fokālas epilepsijas gadījumā, ja fokālais sākums nebūs novērots. Atipisku absansu lēkme (ģenētiska epilepsija) var atgādināt nemotorisku kognitīvu lēkmi ar apziņas traucējumiem (fokāla epilepsija).

Atsauces

[1] Proposal for revised clinical and electroencephalographic classification of epileptic seizures. From the Commission on Classification and Terminology of the International League Against Epilepsy. *Epilepsia* 1981;22:489-501.

[2] Berg AT, Berkovic SF, Brodie MJ, Buchhalter J, Cross JH, van Emde Boas W, Engel J, French J, Glauser TA, Mathern GW, Moshé SL, Nordli D, Plouin P, Scheffer IE. Revised terminology and concepts for organization of seizures and epilepsies: report of the ILAE Commission on Classification and Terminology, 2005-2009. *Epilepsia*. 2010 Apr;51(4):676-85..

[3] Fisher RS, Cross JH, French JA, Higurashi N, Hirsch E, Jansen FE, Lagae L, Moshé SL, Peltola J, Roulet Perez E, Scheffer IE, Zuberi SM. Operational classification of seizure types by the International League Against Epilepsy: Position Paper of the ILAE Commission for Classification and Terminology. *Epilepsia*. 2017 Apr;58(4):522-530. doi: 10.1111/epi.13670. Epub 2017 Mar 8. PubMed PMID: 28276060.